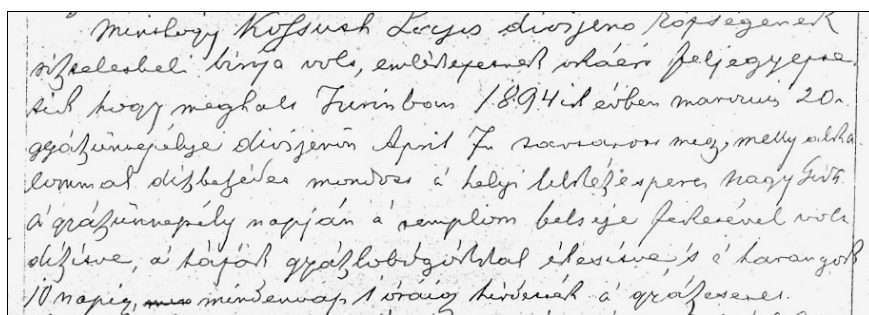

VÉGH JÓZSEF

Kossuth Lajos, Diósjenő tiszteletbeli bírája

A szabadságharc bukása után Kossuth emigrációba kényszerült, ám sosem adta fel a reményt, hogy újraéleszti a szunnyadó parázsként tovább élő forradalmi szellemet. Aktív nemzetközi politikát folytatott, terveket szőtt, szövetségeket keresett. A császári udvar nem nézte jó szemmel szervezkedését, s mindent elkövetett ellene. Megfosztotta magyar állampolgárságától azt az embert, aki talán a legnagyobb hazafi volt országunknak. A hír hallatán számos település – köztük falunk is – úgy reagált, hogy tiszteletbeli polgárává fogadta. Diósjenő nem is elégedett ezzel. Ragaszkodásának úgy adta kifejezését, hogy nem csupán tiszteletbeli polgárává, hanem bírójává választotta.¹ Kossuth megköszönve a sok megtisztelő címet, gyönyörűen írja le Nógrád vármegye közönségéhez írt levelében a hazaszeretetet fogalmát: „Nekem, – így szól – megvallom, más fogalmam van a hazaszeretet felől, mely nem henye érzélgés, hanem a hazá javára törekvő önzetlen becsületes munkásságnak kútfeje. A hol jutalom tétetik kiállításba, ott bérért dolgoznak. A ki hazáját jutalom reményében szereti: az a jutalmat szereti, nem hazáját. A hazaszeretet jellege az önzetlenség, mely nem hogy jutalomra gondolna, de áldozni is kész...

Bejegyzés a református egyház jegyzőkönyvei között

¹ Nógrád megyében nem egyedül Diósjenő fejezte ki ily módon a tiltakozását. Sámsonháza evangélikus egyháza felkérte őt az egyház főfelügyelői tiszterére, melyet az államférfi elfogadott.

A „haza” otthona a polgárnak, mint a családi tűzhely otthona a gyermekeknek. Ki várna azért jutalmat, hogy otthonát szereti? Haza és család ikerfogalmak. Egyiket, mint másikat az emberi szívet megnemesítő szeretet forrásává rendelte a természet istene. Én fajom nemeslevelét s fennmaradása titkának kulcsát látom azon érzelemben, mely arra tanított, hogy mi magyarok hazánkat közös édesanyánknak szoktuk nevezni, s hogy nemzetünk otthonát és családjunk otthonát ugyanazon egy szóval jelezzük, e szent szóval: „hon”. Naplójában megemlékezik arról is, hogy megérkezett a diósjenői levele, s nagyon megörült neki.

A diósjenői református egyház történeti leírásában az alábbiakat olvashatjuk: „Minthogy Kossuth Lajos Diósjenő községnek tiszteletbeli bírója volt, emlékeztetnek okáért feljegyeztetik, hogy meghalt Turinban 1894. évben március 20-án. Gyászünnepélye Diósjenőn April. 7. tartatott meg mely alkalommal díszbeszédet mondott a helyi lelkészesperes, Nagy Gida. A gyászünnepély napján a templom belseje feketével volt díszítve, a házak gyászlobogókkal ékesítve, s a harangok 10 napig mindennap 1 óráig hirdették a gyászesetet.”

Kossuth halála évében vált szükségessé a református templom tornyának újbóli, immár végleges felépítése. Majd száz évig bírta is a torony ezután a természet ostromát, ekkor azonban – 1993-ban – a toronysisakot teljesen újjá kellett építeni. Egy hatalmas daru érkezett, mely egyszerűen leemelte a falakról a sisakot, s lehelyezte a földre. Ott elkészült a szerkezet pontos mása, mely ugyanilyen módszerrel vissza is került a helyére. A bontáskor a toronygömb alatt találtak egy kis faladikát, fedelén a következő felirattal:

Ha te engem felbontasz,
Egy szép emlékre akadsz.
Olvasd el figyelmesen,
Szépen és értelmesen,
Emlegesd nevünket!
Rég hant fedi testünket.
Éljen a magyar hon! 1894.

*A megemlékezést tartó
Nagy Gida (Gedeon) református esperes*

A ládikát az akkor 19 éves Halász Ferenc ácssegéd készítette a belső felirat szerint.

Benne megtaláltuk az utókor számára emlékeztül hagyott néhány tárgyat: Kossuth Lajos halálhírét hozó újságot, a nagy államférfi fényképét, egy Kossuth-bankót, valamint egy feljegyzést a torony építéséről. Ez utóbbit Oroszy Pál tanító, negyvennyolcas honvéd fogalmazta meg. Ezek voltak a legfontosabbak, melyeket feltétlenül megőrzendőnek vélték.

*Emlékül az Utókornak...
Áldás és békeesség pedig az Olvasónak!*

*Mivel az 1848. ad. évben, egész ígérő
jövendőséggel épített toronyunkat, és kívánánk
az utókornak megemlékezni arról, hogy az
előző évekkel szemben, a nagy államférfi fényképét,
egy Kossuth-bankót, valamint egy feljegyzést a torony
építéséről. Ez utóbbit Oroszy Pál tanító, negyvennyolcas
honvéd fogalmazta meg. Ezek voltak a legfontosabbak,
melyeket feltétlenül megőrzendőnek vélték.*

*1. A torony építéséről. A torony építéséről
Oroszy Pál tanító, negyvennyolcas honvéd fogalmazta meg.
Ez utóbbit Kossuth Lajos halálhírét hozó újságot,
a nagy államférfi fényképét, valamint egy Kossuth-bankót,
valamint egy feljegyzést a torony építéséről.
Ez utóbbit Oroszy Pál tanító, negyvennyolcas honvéd
fogalmazta meg. Ezek voltak a legfontosabbak,
melyeket feltétlenül megőrzendőnek vélték.*

*2. A torony építéséről. A torony építéséről
Oroszy Pál tanító, negyvennyolcas honvéd fogalmazta meg.
Ez utóbbit Kossuth Lajos halálhírét hozó újságot,
a nagy államférfi fényképét, valamint egy Kossuth-bankót,
valamint egy feljegyzést a torony építéséről.
Ez utóbbit Oroszy Pál tanító, negyvennyolcas honvéd
fogalmazta meg. Ezek voltak a legfontosabbak,
melyeket feltétlenül megőrzendőnek vélték.*

*3. A torony építéséről. A torony építéséről
Oroszy Pál tanító, negyvennyolcas honvéd fogalmazta meg.
Ez utóbbit Kossuth Lajos halálhírét hozó újságot,
a nagy államférfi fényképét, valamint egy Kossuth-bankót,
valamint egy feljegyzést a torony építéséről.
Ez utóbbit Oroszy Pál tanító, negyvennyolcas honvéd
fogalmazta meg. Ezek voltak a legfontosabbak,
melyeket feltétlenül megőrzendőnek vélték.*

Feljegyzés a torony építéséről és a Kossuth halálhírét hozó újság

A Budapesti Hírlap 1894. április 1-jei száma teljes terjedelmében Kossuth Lajossal foglalkozik. A feljegyzés a felújítás adatait, s a református egyház Diósjenőn hivatalban lévő tisztségviselőit sorolja fel, majd egy jókívánsággal él az utókor felé: „Emlékül az Utókornak. Áldás és békeesség pedig az Olvasónak! ... Ezen új torony daczoljon az idő viharainál szemben. Védje meg az ég ura, mind kívül, mind bel ellenség fegyverei, és minden elemi csapások ellen. Boldog és Számos éntizedeken átt ékeskedjék e' mi diósjenői ev. ref. Egyházunknak méltó díszére, és fényes Csillagával is intse az utókort, hasonló példás Keresztyéni buzgóság teljesítésére, a' mindenkori egyetértés, béke és Szeretet Szíves gyakorlására, Megváltó Urunk a' Jézus Krisztus nevében!”

A régi és az új toronysisak

Nekünk, kései utódoknak az a feladatunk, hogy büszkén viselve az egész falunkat ért megtiszteltetést, méltók legyünk Kossuth szellemi örökségéhez. A Szentgyörgyi Kör kezdeményezésére születésének 190. évfordulóján egy emléktábla került a református templom falára. Az említett ereklyét a megtalálás óta a páncélszekrényben őrzik. A felújított toronyban pedig egy új feljegyzés vár arra, hogy egyszer majd tanúságul szolgáljon az utókornak.

A Kossuth-emléktábla a templom bejáratánál